

Overweging uit de dienst van 18 april AD 2021, Paaskerk

Derde Paaszondag

'Misericordia Domini'(De goedertierenheid des Heren)

ds. W.T. Pieterse

Johannes 21

Gemeente van de Heer,

In de paar verhalen die op de ochtend van de opstanding volgen, verschijnt de opgestane als dezelfde, maar toch in alles anders. Rond het hele gebeuren van die dagen hangt een mysterieuze sfeer; vol vragen verwondering: *is hij het?* Hij is het! - maar toch. De Opgestane doet weinig anders dan spreken en ook dat nog vaak, hoe kort ook, in raadsels. Het bijna on-aardse verschijnen gaat samen met het even verwarrende concrete. Dat is zo vanaf die eerste dag bij het graf, 'hou met niet vast' - in het huis van de discipelen door de gesloten deur: 'vrede zij met u!' en zo ook nu bij de zee; de laatste twee verhalen van het evangelie van Johannes.

Veel geleerden zeggen dat verhalen als deze late toevoegingen zijn die een antwoord willen geven op de vraag van de vroege gemeente: hoe te geloven als wij niet zien, hoe te vertrouwen als Christus niet in ons midden is, maar wel de levende.

De vraag keert in feite in heel de schrift terug: het is de vraag van het volk in de woestijn: bent u nu in ons midden of niet? En de vraag blijft bij de gemeentes van geslacht op geslacht: hoe zullen we geloven - zullen we geloven,

Voor wie rouw van nabij kent roepen deze verhalen indringende herkenbare vragen op, hoe kun jij die ik mis nu present zijn - ben jij er nog, en ik zie je ik voel je, maar ook toch niet. Het is een terugkeren een weerzien - ondanks voorbij alles -

Want dit zijn de dagen van rouw. Na de troost van het afscheid, misschien vol geloof toch, hoewel woorden van hoop van horen zeggen zijn vaak ook groot, juist die dagen...de gewone dagen beginnen weer. De dagen van zoeken naar aanwezigheid, naar de ander die er niet is, en toch wel, ook - toch?

'Ik ga vissen' het klinkt alsof Petrus het opgeeft, de gewone gang van ed dag breekt weer aan - je kunt niet blijven tobben -. Je moet door, uit je treurnis. Door - al is het tobben in de nacht op zee.

In die dagen vol verdriet en verlangen, kan zich de aanwezigheid van de ander zich plots aandienen. Hij of zij die je mist is er - weer - plots, anders, maar wel degelijk... Of is het alleen mijn verlangen - hoe dan - De diepte van het geloofsverhaal en het diep menselijke verlangen liggen heel dicht bij elkaar in momenten als dit; het slotverhaal van Johannes.

Daar, de morgen - de oever. Hij staat er en roept de leerlingen uit de doorgewaakte nacht op zee - beeld voor de donkerte en dood - naar de morgen; naar het vaste land.

Opnieuw, net als in de tuin met Maria, speelt Johannes met een scheppingsbeeld. De ochtend als licht na de nacht - de oever als land voorbij de zee. De stem - roept je uit de nacht als een stem van de ander die je lief is - voorbij de dood.

De verschijningsverhalen zijn allemaal paasverhalen - echo van het scheppingsbegin -; het is die Stem van de levende die steeds weer opklinkt in de schrift - en nu de stem is als die van een ander die jou uit de nacht roept. Zoals steeds opnieuw, vanaf den beginne, vindt ook nu het aller grootste in het klein-menselijke plaats. Niet als een groots gelovig visioen, maar in eenvoud bijna intiem. Zoals de stem die Maria aan het graf bij name noemt. Een kolenvuurtje, wat vis, brood. In het gewone - bijna niet te herkennen -

Het moet ook Petrus gezegd worden. 'Het is de Heer'. Nee niet *Jezus*, maar *Heer*, de naam van de eeuwige, ons gegeven in de woestijn - zo is hij; op de oever - ook Petrus moet het horen. 'hij is het' kijk, daar - zie - En Petrus werpt zich in de zee, onbevreesd; onbezonnen.

De anderen volgen en daar zijn we opnieuw, zoals zoveel eerder, aan de oever bij de zee met de 5000; ook nu brood en vis. Als een allereerste gemeente van leerlingen, die het inderdaad nog moeten leren - hoe moeten wij geloven; is hij nu in ons midden of niet? Als brood wordt gebroken en gedeeld, hij zal met je zijn. Hoor, zie: in ons samenzijn al eeuw na eeuw, geslacht op geslacht wordt dat waar, steeds opnieuw worden wij zo uit de nacht en ons vergeefse vissen geroepen tot overvloed.

Het moment gaat voorbij - en plots is daar het verleden. In één pijnlijke vraag: *heb je mij lief?* En de hele nacht is terug: de nacht van verraad, 'Erbarme Dich' ik ken de mens niet, de schuld, het schuldgevoel. De vraag die de dood overleeft komt akelig dichtbij: heb ik voldoende liefgehad? Heeft hij of zij het geweten?

Heb je mij lief? Drie keer als een bittere echo van het drie keer vragen en ontkennen die nacht. Zoals het donkere lied dat we net zongen het dichtte...

De vraag roept de pijn en het tekort van het verleden op, maar geeft ook, als iedere vraag - de mogelijkheid tot een nieuw antwoord - voorbij de pijnlijke nacht - de nieuwe morgen - nu, zoon van Jonas - ontsnapt aan de zee - heb jij mij lief?

God wil lief gehad worden - het is zo vaak onze vraag, maar nu is het omgekeerd - jij - heb je mij lief?

*

In dit laatste opstandingsverhaal van Johannes volgt een grootse opdracht - schapen weiden - dat is de gemeente - als XP worden goede herder - en meteen daarop de prijs: gebonden worden staat er letterlijk; Volg mij! En dan gaat het over de dood - radicale consequenties - *sterven tot eer van God*;

De liefelijkheid aan de oever is verdrwenen, want wie zo liefhebben - wie kan dat? Wij zijn Petrus en Johannes niet, eerder de schapen - .

Wij leven van de getuigen van profeten, apostelen. Zij die sterven '*ter eer van God*'. Zij die trouw blijven tegen de krachten van de dood; de stem zijn van licht, van hoop, van nieuw begin, van verzet. Van goede herders - de enkelingen waar de schrift van spreekt - zij die ja en nee kunnen scheiden niet verstrikt raken in het gemarchandeer van de macht, maar het verlorene zoeken. Zeldzame eenzame stemmen vaak maar het zijn zij die geslacht op geslacht resoneren. Getuigen waar de gemeente de wereld van leeft door de eeuwen door donkere jaren heen. Tot de dag van vandaag mensen met moed die tegen grote lege woorden in gaan die door het systeem de menselijkheid hoog houden.

En tegelijkertijd ieder die voorbij aan alles wat onvergefelijk lijkt, voorbij de dood, het verdriet, alles wat ons in de nacht zo vergeefs bezighoudt - voorbij de schuld, het gemis, noem maar op - de vraag kan horen - als een nieuw begin. In de morgen op de oever voorbij de zee:

heb jij mij lief?